

többieknek, neki is a legjobban tetszett a Mars-mezei Szalon akkori kiállításán. Az itt történt találkozásból kifolyólag hívott meg a Rue Vercingetorix-ban lévő műtermébe. Akkoriban tért vissza Tahitiből, csaknem egészen Gauguin volt már Gauguin... Este mentem hozzá. Már a folyosóján szép dolgokat láttam, különösen feltűnő szép volt egy gyümölcs-csendélete, melyet régebben, még Cézanne modorában festett... Benyitva a műterembe, homályos világitásban több emberi alakot is láttam. Egy göndör hajú ember Leclerque volt. Egy másik, hosszú hajú, a padlón feküdt: ez Ruinard, a költő. A szoba közepén a plafondról egy kötél lógott le, s azon egy örökké mozgó majom mászott fel-alá. Alatta, a padlón, kék mosóruhában egy kis sárga-fekete bőrű asszony ült, szótlanul, mosolyogva: ez a művész kedvese. Gauguin maga éppen az ágy lábánál fáradozott: ily módon reprodukálta az ő tipikus fametszeteit. Mikor elkészült az éppen kezében lévő lap nyomásával, kezet szorítottunk, a fekete asszonyka megkínált teával. A zongora elhangzása után beszélgettünk. Sikertelenségéről panaszkodott. Képei akkor Durand Ruelnél voltak kiállítva, de nem vásárolták. Az, hogy még a Luxembourg-múzeum sem szerzett meg tőle semmit, szinte kétségbe ejtette, de nemcsak őt, hanem mindenkit, akik vele lelki kontaktusban voltak.” In: RIPPL-RÓNAI EMLÉKEZÉSEI. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1957. 55–56.

22. Ingo F. Walther: PAUL GAUGUIN. 1848–1903. Benedikt Taschen Verlag GmbH., Köln, 1993. 61.

23. August Strindberg levele Gauguinnek 1895. február 1. EGY „VAD” MŰVÉSZETRŐL címmel. In: PAUL GAUGUIN. Könemann. Uo. 243–244.

24. Gauguin levele Strindbergnek 1895. február 16. In: PAUL GAUGUIN. Könemann. Uo. 245.

25. Idézi I. F. Walther. Uo. 68.

26. Uo. 80.

27. Uo. 80.

28. Idézi W. Hofmann: A FÖLDI PARADICSOM. 19. SZÁZADI MOTÍVUMOK ÉS ESZMÉK. Képzőművészeti Kiadó, 1987. 252. Havas Lujza fordítása.

29. Georges-Daniel de Monfreid (1856–1929) festőt és szenvedélyes vitorlázót Martinique-ről való visszatérése után, 1887-ben ismerte meg Gauguin. Mindketten kiállítottak 1889-ben a Café Volpiniban. Monfreid művészeti és jogi tanácsokkal látta el Gauguint, és személyes természetű dolgaiban is támogatta.

30. In: PAUL GAUGUIN. Könemann. Uo. 276.

31. A Charles Morice-nak írott levélben jellemzi így a HONNAN JÖVÜNK? két háttérbeli figuráját a festő. A levélrészletet idézi W. Hofmann. Uo. 252.

32. Idézi W. Hofmann. Uo.

33. In: Rainer Metzger–Ingo F. Walther: VINCENT VAN GOGH. Benedikt Taschen Verlag GmbH., Köln, 1998. Magyar kiadás: Kulturtrade Kiadó Kft., 1998. 143. Havas Lujza fordítása.

Hans Sachs

AZ ÚR, SZENT PÉTER MEG A LUSTA PÓRLEGÉNY

Csodás dolgot mondok mindjárt! –
Mikor az Úr még itt lenn járt,
Ő meg kísérője, Péter
egy nagy átalúthoz ért el,
s töprengtek, hogy merre tovább.
Észrevettek egy körtefát,
s hogy alatta, az árnyékban,
egy pórlegény hever vígan;

olyan, ki ott lóg, hol lehet,
s jókat ásít munka helyett.
Rászólt az Úr, s tudakolta,
melyik út visz Jerikóba.
Az, illendő feleletre
lustán, fél lábát emelte,
és egy ól felé mutatott:
„Arra vezet az utatok.”
Majd átfordult túlfelére,
dudvát rakott a fejére,
s tán még fél perc se telt bele,
hortyogott, mint egy vén gebe.
Tovább járván a vidéket,
most egy szántóföldre értek,
min egy pórleány sarlózott,
s látták, úgy hajtja a dolgot,
hogy az orcája merő víz.
Megkérdezte az Úr őt is:
„Mondd, leányom, Jerikóba
ez út visz? Letértünk róla?”
Jött a készséges felelet:
„Uram, már rég letértetek.”
S mit sem bánva a fenn tűzöt,
visszament vagy három dűlőt
velük: „Tessék, ott a jó út!”
Azzal máris sarkon fordult,
ment a dolgára szaladva,
s folytatta, hol abbahagyta.
Szólt Szent Péter: „Ó, Mesterem,
jóságodat rég ismerem,
jutalmazd meg e derék lányt,
amért velünk ily szépen bánt:
adjál neki derék férjet,
aki mellett könnyen élhet!”
Felelt az Úr: „Figyelj, Péter!
Gondolom, még jól emlékszel
a mai legényre: nos hát,
azt adom neki, a lustát:
ővele kell majd élnie.”
„Jaj, Uram, azt ne tedd vele!
Ne ő legyen a jutalma,
könyörülj meg, Uram, rajta!
E lány nem ezt érdemelte!”
„Ej – szólt az Úr neheztelve –,
te azt honnan is tudhatnád,
mire jó az ily házasság!
Ha nem ezt a lányt veszi el,

elzüllick az a siheder,
s akasztófa lesz a vége.
A lánynak meg édig érne
gőgje, hogyha oly férjet kap,
aki mellett hancúrozhat.
De ezzel arra nem lesz mód,
s mindkettővel így teszek jót.”

Ne felejtse el, te férfi, nő,
az Úr mily két különböző
félnek köti egybe sorsát:
egymás terhét hogy hordozzák,
megosszanak bút, örömet,
s tisztességesen éljenek!
Hirdeti a közmondás rég,
hogy a házasság ajándék.
Van benne rossz, van benne jó,
de az mind az Úrtól való.
Ha ő segít, jól választasz
házastársat – mondja Hans Sachs.

1556. szeptember 10.

SZENT PÉTER MEG A ZSOLDOSOK

Kilenc szegény zsoldoslegény
koldulva élt más kenyeren,
mivelhogy kitört a béke.
Egy szép nap aztán az égbe
vonult fel a kilenc zsvány,
s bezörgött a menny kapuján:
ők koldulni szeretnének.
Szent Péter, a jámbor lélek,
látván, milyen nyomorultak,
mindjárt szólott is az Úrnak:
„Uram, itt egy rongyos csapat,
engedd be, hadd kolduljanak
olyan ágrólszakadtak mind!”
Mondá az Úr: „Várjanak kint!”
'Hogy a zár csak nem nyikorgott,
zúgott a zsoldos nép, morgott:
„A kutya szakramentumát!”

Nem ismervén ezt a danát,
Péter imádságnak vélte,
s az Urat csak nem kimélte:
„Kedves Uram, újra kérlek,
ereszd be e szegény népet:
hallod, mily jámboran kérlel!”
Szólott az Úr: „Ejnye, Péter,
de nagyon megbuzgólkodsz most!
Ismered is te a zsoldost!
Ha őket ide behoznád,
szűkké válna a mennyország.”
De Szent Péter csak nem maradt:
„Ó, mutasd meg irgalmadat!”
„No jó – mondá az Úr –, legyen,
de aztán ne sírj ám nekem,
te lásd, hogy’ üt ki a dolog!”
Szent Péter felvidámodott,
és a bandát beengedte.
Ahogy az beért a mennybe,
ki-ki koldulni ment tüstént.
Mikor összeszedtek kis pénzt,
lekucorodtak egy téren,
s kártyázni kezdtek serényen.
Negyedóra se telt még el,
röpült a lap szerteséjjel,
s ordítóztak, ki nyert, ki csalt.
Addig növelték a ricsajt,
hogy a végin kardra kaptak,
tajtékozva összezsaptak,
s váltig vitatván a játszmát,
egymást föl-le hajkurászták.
Látva Péter, mit művelnek,
ment, és kezdé az intelmet:
„Mennyben mertek dulakodni?
Pokolra valók vagytok ti!”
Azok sandán végigmérték,
s ütni kezdték... ahol érték.
Futott a szegény öregje,
s loholt az Úrhoz lihegve,
sorolta a történeteket.
Szólott az Úr: „Úgy kell neked!
Nem megmondtam jó előre,
mily népség ez, mit várj tőle?”
„Így volt, Uram – mondá Péter –,
ha fölértem volna ésszel!
Bezzeg megtanultam jól most,
mért ne eresszek be zsoldost!

Csakhogy ezek már benn vannak...”
Mond az Úr: „Szólj egy angyalnak,
vegye elő trombitáját,
menjen a menny kapuján át,
s fújjon odakünn riadót!”
Mefogadta Péter a szót. –
Ahogy a riadó harsan,
fut a zsoldos nép ki gyorsan,
mint akit az ördög üldöz,
vélvén, várja künn a kürtös.
Szent Péter meg csak ezt várta,
a mennykaput kulcsra zárta.
Zsoldos azóta se megy be
mutatóba sem a mennybe...
E kis tréfán jót mulathatsz,
s nem sért: ezt reméli Hans Sachs.

1556. május 19.

Mann Lajos fordításai

Báthori Csaba

A HARMADIKON

Kihajlok a keskeny körfolyosó
derékmagas, felhőkre mutató
vas háromszögekkel díszes, berozsdált
korlátján. Idefent most szinte hallom,
ahogy a poros, vaktérképszerűen
kiszáradt lúgfolton, udvarporondon
a betonra koppan, majd szerteröppen
lezuhant figyelmem. Lent semmivé szállt.

Foltta fröccsenék én is ott a mélyben?
Kiritkulhatnék ezerféleképpen.
Lehintázhatnék, mint egy lágy galambtoll,
keleti–nyugati irányba ringó,
halkan süllyedő, minden fuvalomtól
ziláltan meg-meglibbenő, kacsázó
mozgással. Elhalnék, mint a harangszó.
Vagy megszakadnék, mint egy kurta zárszó.